

Asia: VN/31464/2023

Lausuntopyyntö ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen toiminnasta perittävistä maksuista annettujen valtioneuvoston asetusten muuttamisesta

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksu

Lausuntonne yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksun korottamisesta 45 euroon opintopisteeltä (nykyisin 15 euroa/opintopiste). Jatkossakin korkeakoulu voi päättää myös tätä matalammasta hinnoittelusta tai täysin maksuttomasta tarjonnasta.

Metropolia Ammattikorkeakoulun Opiskelijakunta METKA kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu seuraavaa:

METKA ei kannata avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksun korottamista. Metropolia Ammattikorkeakoulussa on paljon avoimen opiskelijoita ja määrää halutaan kasvattaa entisestään. Avoimen ammattikorkeakoulun tulee kuitenkin olla vain yksi väylä päästä tutkinto-opiskelijaksi, eikä sen tule olla ohituskaista niille, joilla on taloudellisesti parempi tilanne. Vaikka avoimen opetus tuo kustannuksia korkeakoululle, tulee tämäkin koulutuspolku ajatella investointina, ei kulueränä. Suorittaessaan onnistuneesti 60 opintopistettä vuodessa, opiskelija voi saada paikan tutkinnossa ja lopulta valmistua ja siirtyä työelämään.

Enimmäismaksun korottaminen tarkoittaisi vuoden opintojen (60 opintopistettä) maksujen kasvamista 900 eurosta 2700 euroon, eikä avoin ammattikorkeakoulu täten ole saavutettava kaikista sosioekonomista taustoista tuleville. Vaikka edellinen korotus on tehty yhdeksän vuotta sitten ja hintojen yleisesti noustessa pienet korotukset ovat perusteltuja, on hinnan yhtäkkinen kolminkertaistaminen liikaa. Vuonna 2015 maksuja korotettiin kymmenestä eurosta 15:een euroon. Maltillinen korotus esimerkiksi 20:een euroon olisi perusteltua.

Maksuasetusmuutosta taustoittavassa muistiossa todetaan, että 2018 tehdyn kyselyn mukaan merkittävä osa kokee, että avoimen maksut eivät ole edullisia ja 16 prosenttia tarvitsee muiden ihmisten taloudellista tukea maksujen maksamiseen. Maksujen kolminkertaistaminen tulee

lisäämään avoimen opiskelijoiden taloudellista riippuvuutta esimerkiksi puolisoista tai vanhemmistaan entisestään.

Eurooppalaisen ECTS-järjestelmän mukaan yksi opintopiste vastaa noin 27 tuntia opiskelijan työtä. Laskennallisesti tämä tarkoittaa tavallisen työviikon mittaista määrää viikossa. Avoimen opintoja suorittavat joutuvat maksamaan paitsi opinnoista, myös vastaamaan täysin omista elinkustannuksistaan, sillä avoimen opintoihin ei myönnetä opintotukea. Onkin huolestuttavaa, että työn tekemiseen opintojen ohella kannustetaan yhä enemmän, kun työn tekemisen lisääntyminen näkyy jo tutkinto-opiskelijoilla hidastuneina opintoina. Avoimen opiskelijoilla on myös tutkinto-opiskelijaan verrattuna suurempi paine saada tarvittavat 60 opintopistettä vuodessa kasaan, jotta tie tutkinto-opiskelijaksi voi aueta. Opiskelija joutuu siis pahimmillaan tekemään viikossa 40 tuntia töitä opintojen eteen ja lisäksi 40 tuntia palkkatyötä elinkustannusten kattamiseksi. Tämä ei ole kestävää.

Lisääjän hakemista ja uudelleenkirjautumista koskevat maksut yliopistoissa

Lausuntonne yliopistojen maksuasetukseen ehdotetuista em. muutoksista.

Ammattikorkeakouluissa jo nyt käytössä oleva 50 euron maksu uudelleen myönnettävään opiskeluoikeuteen liittyvästä hallinnollisesta työstä. Maksu on perusteltu, sillä se tulee maksettavaksi vain, jos opiskelija on itse laiminlyönyt lukuvuosi-ilmoittautumisen. METKA näkee käytännön yhtenäistämisen duaalimallin molemmin puolin kannatettavana.

Avoimen korkeakoulutuksen tarjontaan ja maksullisuuteen liittyvät kehittämistarpeet

Muu palautteenne ehdotuksista? Mitä muita kehittämistarpeita näette liittyvän avoimen korkeakoulutuksen tarjontaan ja maksullisuuteen?

Korkeakoulut saavat tällä hetkellä valtionavustusta avoimen opintojen rahoittamista varten. Avoimen koulutuksen maksuilla katetaan muistion mukaan noin 22 prosenttia kustannuksista. Jäljelle jäävän osuuden korkeakoulut kustantavat itse, mutta valtionrahoituksesta on kuitenkin varattu merkittävä osuus avoimen opetukseen. Korkeakoulut saavat siis valtiolta kannusterahaa. Korkeakoulutuksesta ollaan lähivuosina leikkaamassa merkittäviä summia, esimerkiksi vuoteen 2028 mennessä leikattava määrä olisi 8,25 miljoonaa euroa. Näin avoimen maksuja siirretään valtiolta ja korkeakoululta yhä enemmän opiskelijan maksettavaksi ja mennään lähemmäs lukukausimaksuja.

Niin sanottujen polkuopiskelijoiden lisäksi avoimen opintoja saattavat suorittaa jo työelämässä olevat, osaamistaan täydentävät henkilöt. Yhtä aikaa tehtävän aikuiskoulutustuen poiston kanssa muutoksella on merkittävä vaikutus jatkuvaan oppimiseen.

Vaikutusarviontia tarkentavat kysymykset korkeakouluille

1. Kuvatkaa korkeakoulunne nykyinen avoimen korkeakouluopetuksen hinnoittelukäytäntö.

-

2. Miten arvoitte asetusmuutoksen vaikuttavan hinnoittelukäytäntöönne?

-

3. Miten arvioitte asetusmuutoksen mahdollistaman uuden enimmäismaksun vaikuttavan avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaanne eri koulutusaloilla? Mille uusille aloille arvioitte enimmäismaksun nostamisesta johtuen käynnistävänne avointa korkeakouluopetustarjontaa?

-

4. Mitä vaikutuksia arvioitte enimmäismaksun nostamisella olevan avoimen väylän opintoihinne / polkuopintoihinne (esim. suoritusmäärät, kriteerit, hinnoittelu)?

-

Jaakkola Juuso
Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA

Lahti Enni
Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA